

Ett land utan självförtroende

–“ Why did you come here, to Ukraine?”

Dima, min handledare på Promel Company i Kiev, lutar sig framåt på skrivbordsstolen och tittar lite ifrågasättande på mig. Kontoret är litet men öppet och ligger längst in i en labyrinthlik turkosblek korridor. Den tegelfattade industribyggnaden andas Sovjet och är i sig en smula skrämmande. Det är min första dag på jobbet och jag skruvar lite obekvämt på mig där jag sitter bakom skrivbordet. Det är tydligt att Dima förväntar sig mer än ett slentrianmässigt svar på den här frågan; att någon från det guldbeströdda väst självmant satt sin fot i detta korrumpade gamla sovjetland kräver sin förklaring.

Nattåg på stationen

Svårigheten att förstå Ukrainas fantastiska och unika sidor är genomgående hos de ukrainare jag träffat. Man skulle kunna säga att landet lider av ett fruktansvärt dåligt självförtroende. Problem finns det gott om, det går inte att sticka under stol med. Många av dem, för att inte säga alla, är orsakade av ett för ukrainarna välkänt fenomen:

korruptionen. Genom att skyffla resurser från fattig till rik ökar den effektivt klyftorna i samhället: idag finns 90 % av Ukrainas tillgångar hos 4 % av dess befolkning. Dessutom undergräver den förtroendet för demokratin och försvårar den för landet så nödvändiga ekonomiska tillväxten.

–“Corruption is in our souls. It's our reality.” menar Sergej, en av de vänliga IAESTE-studenter som visar oss vilsna västerlänningar runt bland de cyrilliska bokstäverna på Kievs gator. Han syftar på den mentalitet som under alla sovjetåren blivit en del av människorna här. Kanske kan vår generation leva utan den hoppas han, men problemet går så mycket djupare än bara några få makthavares girighet; många människor i arbetar- och medelklass är beroende av korruptionen för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard.

Politikerna har lovat förändring. Men den orangeklädda hoppfullhet som fyllde gatorna de där vintermånaderna 2004 har successivt brutits ner genom svikna löften och oärliga uppgörelser i maktens korridorer. Sverige framstår nästan löjligt nogräknat i jämförelsen; där hemma fläckas politikernas bakgrund av tobleroneaffärer och obetalda TV-licenser, i Ukraina är den sittande president dömd för våldtäkt. Och det är bara toppen på isberget.

När den globala finanskrisen sedan slog till i Ukraina med en kraft som fick västlänternas ekonomiska problem att framstå som småpotatis, ifrågasattes den politiska ledningen än mer. Landet stod på gränsen till kollaps och fortfarande vet inte Dima när hans nästa lönecheck ska utbetalas. Man förstår att många upplever situationen en smula hopplös.

Här, mitt i vardagsmissnöjet och politiker-sveken bor vi, jag och nio andra studenter från Europas alla hörn. Kvarterets sextonvåningshus är nedgångna och färgen på fasaderna har säkerligen inte bättrats på sedan sovjettiden. På innergården planterar bushkorna blommor och odlar en och annan grönsak, barnen åker inlines på den knögliga asfalten och gubbarna dricker öl på en bänk i skuggan. Det är ett levande bostadsområde, och jag trivs mycket bra.

Bostadsområdet i Kiev

IAESTE praktiken känns dessutom som det absolut bästa sättet att uppleva Ukraina på. Med ett ständigt sällskap av härliga nyfunna vänner och alltid en ny resa, utflykt eller fest att se fram emot kan jag inte föreställa mig något bättre sätt att spendera en sommar.

Praktiken ger också en oslagbar möjlighet att komma nära landet och lära känna det genom de vanliga människorna och deras vardag, åsikter och perspektiv.

Energifrågan är omdiskuterad här, men i första hand inte av klimatomässa själ. Här handlar det snarare om energitrygghet och säkerhetspolitik. Till och med västvärlden har tvingats känna på detta faktum när Ryssland mitt i smällkalla vintern helt sonika vridit av gaskranen till det ukrainska (och centraleuropeiska) nätet vid tillfällena. Eftersom jag studerar till civilingenjör inom just energisystem har jag onekligen valt rätt land att praktisera i! Att Promel Company, där min praktik är förlagd, också tillverkar kontrollsystem för värmepannor är liksom grädden på moset.

Jag och Dima diskuterar ofta förnybar teknik på jobbet. Vindkraft, solceller, biomassa; här finns potential och ett skriande behov av alternativ energi men inga resurser. På sikt tänker jag, det är här framtiden finns för sådana som mig.

Den ryska gasfrågan är också ett exempel på ett annat djupgående problem i Ukraina: splittringen mellan öst och väst som landet brottats med sedan självständigheten -91. Tydligt märks det kanske i de två talade språken, ryska och ukrainska, men den verkliga delningen går djupare än skillnaden i de få cyrilliska bokstäver som skiljer dem åt. Nationen är osäker på sin roll i världen: den gamla broderliga tryggheten i vänskapen med Ryssland står mot den ovissa men hoppfulla frigörelsen från stormakten som ett eventuellt framtida EU-medlemskap

skulle kunna innebära. Man ser upp till väst, men finner tryggheten i öst.

Oenighet gäller lika mycket Ukrainas förflutna som dess framtid. Vissa menar att det var bättre förr, innan kapitalismens knivskarpa realitet tog över landet. Kompromissen mellan historiens kommunism och dagens pulserande världskapitalism känns motsägelsefull och bjuder många kontraster; sovjetmonument restaureras bara stenkast ifrån återuppbyggnaden av gamla kyrkor som samma regim i sin ateistiska anda rev under kommuniståren. Skrotfärdiga Lador trängs med polerade vrålåk på gator där gigantiska köpcentrum växer fram vägg i vägg med flagnande sovjetarkitektur.

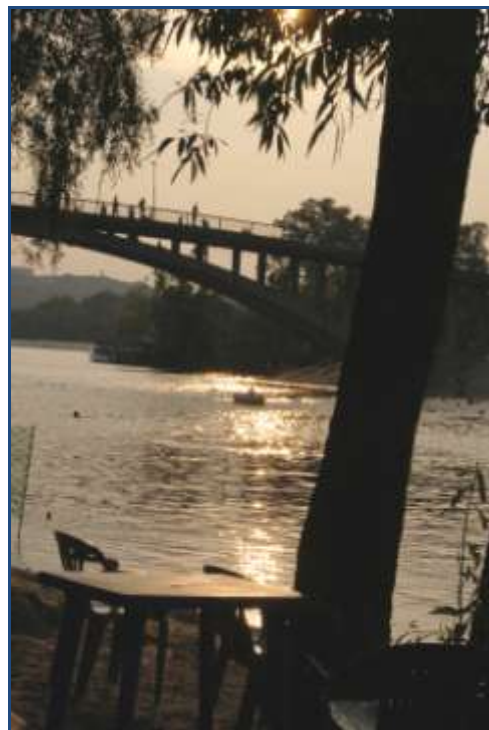

Saint Sophias Cathedral

Bakom den stökiga politiska karusellen, korrupsionsproblemen och alla motsägelsefulla kontraster finns trots allt ett starkt folk med ett oerhört stort hjärta. Jag kan inte undgå att inspireras av deras drivkraft och viljestyrka.

–"I want to be able to give my kids the childhood I never got." säger Sascha. Vi möts på en IAESTE fest en sen julikväll, han

är lika gammal som mig och mitt uppe i sin utbildning. Skillnaden mellan oss är att han har ett mål att kämpa för och han är beredd att offra allt som krävs för att nå dit. Jag har aldrig haft ett sådant mål, och jag tvivlar på att många västerländska ungdomar har det. Ett mål i livet kan göra den gråaste vardag meningsfull tänker jag när jag traskar hemåt i den ljumma Kiev natten. Alla borde ha ett mål.

Dnjeprs strand i centrala Kiev

Det är Sascha och de andra unga mänskorna i Ukraina som gör mig övertygad om att det här är en nation med framtiden för sig. De har drömmar, mål och en vilja som kan försätta berg.

Nu, när jag sitter på föräldragården och blickar ut över den lummiga svenska idyllen som jag så många gånger blint försummat, vet jag hur jag skulle svarat Dima den där svettiga förmiddagen för sex veckor sedan.

Jag kom till Ukraina för att inspireras. För att öppna ögonen och ta av mig västvärldens skygglappar. För att lära, leva och förstå. För att fyllas av kärlek till ett land som inte ens lärt sig älska sig själv.

Men det visst jag ju inte då.